

Hallituksen esitys eduskunnalle aserikoksia koskevien säännösten uudistamiseksi

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain 41 lukuun koottaisiin rikoslain uudistamiseen liittyvän keskittämisperiaatteen mukaisesti aserikoksia koskevat säännökset. Rikoslakiin koottaisiin nykyisin ampuma-ase- ja järjestyslain aseita koskevat vankeusuhkaiset rangaistussäännökset. Rangaistussäännösten laatimisessa on noudatettu muutoinkin rikoslain kokonaisuudistukseen kuuluvia periaatteita. Rangaistussäännöksiin ei esitetä asiallisia muutoksia. Myös säännösten rangaistustaso säilyisi nykyisellään.

Ampuma-aserikokset olisivat jaetut törkeysasteeltaan kolmeen portaaseen, ampuma-aserikokseen, törkeään ampuma-aserikokseen ja lievään ampuma-aserikokseen. Muita aserikoksia olisivat vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen, vaarallisen esineen hallussapito ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito. Ampuma-aselakiin jäisivät vielä ampuma-aserikkomusta koskevat rangaistussäännökset.

Aserikoksia koskevien säännösten siirtämisestä rikoslakiin aiheutuvat tarpeelliset muutokset tehtäisiin myös ampuma-aselakiin, järjestyslakiin ja rikoslain määrättyihin lukuihin. Lisäksi pakkokeinolakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset poliisin oikeudesta tietyin edellytyksin hävittää ampuma-aselaissa tarkoitetut arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammukset. Vastaava muita aseita koskeva hävittämissäännös jäisi järjestyslakiin. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

SISÄLLYSLUETTELO

YLEISPERUSTELUT.....	s.3
1. Nykytila ja sen arviointi.....	s.3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	s.3
3. Esityksen vaikutukset.....	s.4
4. Asian valmistelu	
5. Riippuvuus muista esityksistä sekä kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista.....	s.4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	s.5
1. Lakiehdotusten perustelut.....	s.5
1.1. Rikoslaki.....	s.5
1.2. Ampuma-aselaki.....	s.8
1.3. Järjestyslaki.....	s.9
1.4. Pakkokeinolaki.....	s.10
2. Voimaantulo.....	s.10
LAKIEHDOTUKSET.....	s.11
1. Laki rikoslain muuttamisesta.....	s.11
2. Laki ampuma-aselain muuttamisesta.....	s.14
3. Laki järjestyslain muuttamisesta.....	s.16
4. Laki pakkokeinolain muuttamisesta.....	s.17
LIITE.....	s.18
RINNAKKAISTEKSTIT.....	s.18

1. Nykytila ja sen arviointi

Ampuma-aserikoksia koskevat säännökset uudistettiin 1 päivänä maaliskuuta 1998 voimaan tulleella ampuma-aselailla (1/1998; 101-103 §) ja sitä täydentävällä lainmuutoksella (601/2001). Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään on lisätty 3 momentti 1.1.2004 voimaan tulevalla lailla (804/2003). Vaarallisia teräaseita ja muita vaarallisia lyömäaseita ja aineita koskevat rangaistussäännökset on perusteellisesti uusittuna siirretty kumotusta teräaselaista 1.10.2003 voimaan tulleeseen järjestyslakiin (612/2003).

Rikoslain uudistamiseen liittyvän keskittämisperiaatteen mukaisesti vankeusuhkaiset aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan nyt siirrettäväksi rikoslakiin. Rikoslaisissa on jo nykyisin räjähdeterikosta (RL 44:11) ja varomatonta käsittelyä (RL 44:12) sekä kemiallisen ja biologisen aseiden kiellon rikkomista (RL 11:7 a ja 7 b) koskevat rangaistussäännökset. Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta voidaan rikoslain 17 luvun 1 a §:n mukaan tuomita se, joka varustaa tai yrittää varustaa järjestäytyntä rikollisryhmää muun muassa räjähteillä, aseilla tai vaarallisilla esineillä tai aineilla. Eräät aserikokset terroristisessa tarkoituksessa tehtynä tulevat rangaistavaksi rikoslain 34 a luvun 1 §:n mukaan. Lisäksi ampuma-aseiden käyttö taikka sillä tai muulla aseella varustautuminen on rikoslaisissa useiden rikosten kvalifiointiperusteena.

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on vuonna 2001 hyväksynyt kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan, jäljempänä ampuma-asepöytäkirja. Suomi on allekirjoittanut ampuma-asepöytäkirjan vuoden 2002 tammikuussa. Ampuma-asepöytäkirja saattaa aiheuttaa vähäisiä tarkistuksia myös aserikoksia koskeviin säännöksiin. Ennen ampuma-asepöytäkirjan kansallista voimaansaattamista on kuitenkin Euroopan yhteisön puitteissa saatava päätökseen EY:n komission ja jäsenvaltioiden neuvottelut siitä, miten Euroopan unionin sisällä sopimuksen artikloja tullaan tulkitsemaan ja noudattamaan. Neuvotteluja ei todennäköisesti tulla saamaan päätökseen ennen vuotta 2005.

Koska on vielä epäselvää, miltä osin ampuma-asepöytäkirja tulisi edellyttämään muutoksia aserikoksia koskeviin rangaistussäännöksiin, mahdollisia tarkistuksia ei ehdoteta tehtäväksi tässä yhteydessä. Tarkistukset on luontevinta tehdä myöhemmin ampuma-asepöytäkirjan kansallisen implementoinnin yhteydessä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on koota rikoslakiin nykyisin ampuma-aselaissa ja järjestyslaissa olevat aseita koskevat rangaistussäännökset. Rangaistussäännöksiin ei ehdoteta tehtäväksi asiallisia muutoksia. Säännöksiin tehtäisiin ainoastaan niiden siirrosta rikoslakiin aiheutuvia vähäisiä teknisluonteisia muutoksia.

Rikoslain uuteen aserikoksia koskevaan lukuun sijoitettaisiin siten ampuma-aserikokset (1-3 §), joita olisivat ampuma-aserikos, törkeä ampuma-aserikos ja lievä ampuma-aserikos. Ampuma-aserikkomusta koskevat säännökset jäisivät nykyistä suppeampana ampuma-aselakiin. Muita aserikoksia olisivat järjestyslaista siirrettävät vaarallisia esineitä koskevien säännösten

rikkominen (4 §), vaarallisen esineen hallussapito (5 §) ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito (6 §).

Menettämisseuraamusta koskevien rikoslain 10 luvun uusien säännösten katsottiin pääosin korvaavan ampuma-aselain 104 §:ssä nykyisin olevat erityissäännökset. Ampuma-aselain 10 §:ään ehdotetaan kuitenkin jätettäväksi säännös, jonka mukaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus voidaan jättää tekemättä, jos se olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton. Säännöksellä varmistettaisiin, että mainituista syistä sekä poliisilla että syyttäjällä olisi mahdollisuus jättää esittämättä menettämisseuraamusta koskeva vaatimus. Tuomioistuimella olisi rikoslain 10 luvun 10 §:n perusteella mahdollisuus jättää menettämisseuraamus tuomitsematta kohtuuttomuusperusteella.

Poliisille ehdotetaan oikeutta hävittää muun muassa arvoltaan vähäiset aseiden osat jo ennen kuin ne on tuomittu valtiolle menetetyiksi. Hävittäminen olisi ehdotuksen mukaan mahdollista, jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsisi hävitettävät esineet valtiolle menetetyiksi. Ehdotus vastaisi järjestyslain muita vaarallisia ja vahingollisia esineitä ja aineita koskevia hävittämissäännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

Rikoslain kokonaisuudistuksen eräänä keskeisenä tavoitteena on ollut koota rikoslakiin tärkeimmät rikoslain ulkopuolella olevat rangaistussäännökset. Rangaistussäännösten, kuten aserikosten, kokoaminen ja siirtäminen rikoslakiin korostaa samalla siirrettävien rikosten moitittavuutta. Esityksellä odotetaankin olevan vähäinen aserikoksia ja niistä aiheutuvia kärsimyksiä ja kustannuksia ehkäisevä merkitys.

Lisäksi esitykseen sisältyvä ehdotus poliisin oikeudesta hävittää tietyt arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot jo ennen kuin tuomioistuin on tuominnut esineet valtiolle menetetyiksi, säästäisi tuomioistuinprosessista aiheutuneita kustannuksia. Esimerkiksi vuonna 2002 Poliisin tekniikkakeskukselle toimitettiin hävitettäväksi valtion omistukseen siirtyneitä kaasusumuttimia 1 197 kpl:ta ja patruunoita yli 60 000 kpl:ta. Osa näistä esineistä voitaisiin esityksen mukaan arvoltaan vähäisinä hävittää suoraan poliisilaitoksella ilman asian saattamista syyttäjän ja tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4. Asian valmistelu

Ampuma-aserikoksia koskevat ampuma-aselain säännökset uudistettiin vuosina 1998 ja 2001. Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään lisättiin 3 momentti 1.1.2004 voimaan tulevalla lailla. Vaarallisia teräaseita ja muita vaarallisia lyömäaseita ja aineita koskevat rangaistussäännökset on perusteellisesti uusittuna siirretty kumotusta teräaselaista 1.10.2003 voimaan tulleeseen järjestyslakiin.

Oikeusministeriön 26.8.2003 asettama työryhmä on valmistellut ehdotuksen aserikoksia koskeviksi säännöksiksi. Työryhmä ehdottaa toimeksiantonsa mukaisesti, että ampuma-aselain ja järjestyslain aserikoksia koskevat säännökset koottaisiin rikoslakiin.

5. Riippuvuus muista esityksistä sekä kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on 8 päivänä kesäkuuta 2001 hyväksynyt päätöslauselmalla numero 55/255 kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan. Suomi on allekirjoittanut ampuma-asepöytäkirjan 23 päivänä tammikuuta 2002. Ampuma-asepöytäkirja tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä, kun 40. sopimuksen allekirjoittajavaltio on ratifioinut pöytäkirjan ja kun yllä mainittu varsinainen yleissopimus on tullut voimaan. Käytännössä ampuma-asepöytäkirjan voimaantulo on mahdollista aikaisintaan vuonna 2005.

Ampuma-asepöytäkirjaa koskeva sopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus eli jaetun toimivallan sopimus, jonka määräyksistä osa kuuluu Euroopan yhteisön toimivaltaan ja osa jäsenvaltion toimivaltaan. Tämän vuoksi ennen ampuma-asepöytäkirjan kansallista voimaansaattamista on Euroopan yhteisön puitteissa saatava päätökseen EY:n komission ja jäsenvaltioiden neuvottelut siitä, miten Euroopan unionin sisällä sopimuksen artikloja tullaan tulkitsemaan ja noudattamaan. Tämä voi aiheuttaa myös muutoksia aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annettuun EY:n neuvoston direktiiviin (91/477/ETY), jäljempänä asedirektiivi. Asedirektiivin määräykset ovat monelta osin jo olleet nykyisten ampuma-aserikosten rangaistavaksi säätämisen perusteena. Neuvotteluja ei todennäköisesti tulla saamaan päätökseen ennen vuotta 2005.

Sekä ampuma-asepöytäkirja että asedirektiivi sisältävät määräyksiä, joilla on välittömiä vaikutuksia siihen, mitkä pöytäkirjan ja direktiivin vastaiset teot tulee jäsenmaissa säätää rangaistaviksi ja millä tavoin. Rangaistaviksi tulisi todennäköisesti säätää jossakin laajuudessa muun muassa ampuma-aseiden luvaton välitystoiminta, ampuma-aseiden merkintöjen väärentäminen tai poistaminen ja ampuma-aseita koskevien vielä määrittelemättömien tuonti- tai vientisäännösten rikkominen.

Koska on vielä epäselvää, miltä osin ampuma-aserikoksia koskevia säännöksiä olisi tarpeen tarkistaa ampuma-asepöytäkirjan perusteella, tullaan tarvittavat muutokset toteuttamaan ampuma-asepöytäkirjan kansallisen implementoinnin yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Rikoslaki

2 a luku. Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 § Rikesakkorikkomukset

Pykälään ehdotetaan tehtäväksi aserikosten siirtämisestä rikoslakiin aiheutuvat muutokset. Nykyisessä 4 momentissa viitataan eräisiin järjestyslain rikkomuksiin, joista eräiltä osin säädettäisiin ehdotuksen mukaan rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 4 momenttia muutettaisiin ja 5 momenttiin otettaisiin säännökset, joiden perusteella ehdotetusta vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta voidaan säätää seuraamukseksi rikesakko. Nykyinen 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi. Rikoslain 41 luvun 7 §:ään otettaisiin myös säännös mahdollisuudesta käyttää rikesakkoa mainituissa vähäisissä rikoksissa.

34 a luku **Terrorismirikoksista**

1 § *Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset*

Pykälän 2 kohdan viittaus järjestyslain 17 §:n 1 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi, koska siinä säädellystä vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta ehdotetaan säädettäväksi rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa.

41 luku. **Aserikoksista**

Aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan sijoitettavaksi rikoslain vapaana olevaan 41 lukuun, jossa ne olisivat lähellä terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoslain 44 luvun rikoksia. Aserikoksia koskevien säännösten lopullinen sijoitus rikoslaissa määräytyy rikoslain kokonaisuudistuksen päättäväksi suunnitellun kokonaistarkistuksen yhteydessä.

1 § *Ampuma-aserikos*

Pykälään siirrettäisiin voimassa olevat ampuma-aselain 101 §:n ampuma-aserikosta koskevat säännökset. Ampuma-aserikoksia koskevat säännökset uudistettiin 1 päivänä maaliskuuta 1998 voimaan tulleealla ampuma-aselailla ja sitä vuonna 2001 täydentävällä lainmuutoksella. Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään lisättiin 3 momentti 1.1.2004 voimaan tulevalla lailla.

Ampuma-aserikoksia koskeva uudistus on ollut vasta muutaman vuoden voimassa eikä sen soveltamisessa ole tiettävästi aiheutunut mainittavia ongelmia. Pykälän siirtämisestä aiheutuu ainoastaan tarve muuttaa siinä olevat viittaukset ampuma-aselakiin. Tämän vuoksi pykälän yksityiskohtien osalta viitataan ampuma-aselain 101 §:n perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 128-131, HE 110/2000 vp s. 56-57 ja HE 5/2003 vp s. 17-18).

2 § *Törkeä ampuma-aserikos*

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi törkeästä ampuma-aserikoksesta. Ehdotettu pykälä vastaa ampuma-aselain 102 §:n säännöksiä, jotka siirrettäisiin sellaisenaan 2 §:ään. Törkeää ampuma-aserikosta koskevan tekemuodon sisällyttäminen ampuma-aselakiin tuli vuonna 1997 esityksen perustelujen mukaan (HE 183/1997 vp s. 130) tarpeelliseksi erityisesti eräiden ilmi tulleiden sellaisten rikostapausten vuoksi, joissa ampuma-aserikoksen kohteena on ollut huomattava määrä laittomasti hallussa pidettyjä aseita, ja joissa teot ovat olleet erittäin hyvin edeltä käsin suunniteltuja. Myös Euroopan yhdentymisen ja säännönmukaisen sisärajavälvalvonnan poistaminen edellyttivät riittävien rangaistusuhkien olemassaoloa vakavia tekemuotoja varten. Tarkempien perustelujen osalta viitataan ampuma-aselain 102 §:n perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 130-131).

3 §. *Lievä ampuma-aserikos.*

Pykälässä säädettäisiin lievästä ampuma-aserikoksesta. Pykälä vastaisi ampuma-aselain 103 §:n 1 momenttia. Ainoastaan rikoksen nimi ehdotetaan muutettavaksi lieväksi ampuma-aserikokseksi, joka vastaisi kolmiportaisen rikostyyppin lievintä tekotyyppiä vakiintuneesti kuvaavaa ilmaisutapaa. Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi tarpeelliset viittaukset ampuma-aselakiin. Ampuma-aselain 103 §:ään jäisi kuitenkin ampuma-aserikkomuksena rangaistavaksi nykyisen 2 momentin säännökset.

Pykälän yksityiskohtien osalta viitataan ampuma-aselain 103 §:n 1 momentin perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 131-132).

4 § *Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen*

Pykälään siirrettäisiin järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momentin rangaistussäännökset. Järjestyslain 17 §:n 3 momentissa tarkoitetusta rikoksesta muodostettaisiin 5 §:ään itsenäinen rikos. Rikoksen nimeen ja asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Rikoksen aineellinen sisältö määräytyisi edelleen järjestyslain 9 §:n mukaan, johon ehdotetussa pykälässä viitattaisiin.

Koska ehdotettu pykälä asiallisesti vastaa äskettäin voimaan tulleen järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momenttia tässä viitataan mainitun järjestyslain 17 §:n sekä myös 9 ja 12 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 38-40 sekä 42 ja 45 sekä yleisperustelujen s. 21-23).

5 § *Vaaralliseen esineen hallussapito*

Pykälä vastaa järjestyslain 17 §:n 3 momenttia, josta muodostettaisiin itsenäinen vaarallisen esineen hallussapitoa koskeva rikos. Erillinen pykälä on tarpeen ennen kaikkea siksi, ettei samaan pykälään sijoitettaisi rangaistussäännöksiä, joiden rangaistusasteikot poikkeaisivat toisistaan. Perustelujen osalta viitataan 4 §:ssä lausuttuun ja siinä mainittuihin järjestyslain perusteluihin.

6 § *Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito*

Pykälään siirrettäisiin järjestyslain 18 §:n rangaistussäännökset. Rikoksen asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Rikoksen aineellinen sisältö määräytyisi edelleen järjestyslain 10 ja 11 §:n mukaan, joihin ehdotetussa pykälässä viitattaisiin. Pykälään ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi sekä rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksutun kirjoitustavan mukaisia teknisiä muutoksia että säännöksen ilmaisua muutoinkin selventäviä muutoksia.

Rikoksen nimeksi ehdotetaan otettavaksi ”toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito”. Siten rikos jo nimessään ilmaisisi nykyistä paremmin sen, että kysymyksessä on ennen kaikkea hallussapitoa koskeva rikos.

Rangaistussäännös koskisi nykyisen säännöksen tapaan järjestyslain 10 ja 11 §:n vastaisia tekoja. Mainitut pykälät eroavat toisistaan selvästi, mikä ei kuitenkaan ilmene järjestyslain nykyisen 18 §:n muotoilusta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että säännös selvyiden vuoksi jaettaisiin kahteen momenttiin sen mukaan kumman järjestyslain pykälän rikkomisesta on kysymys. Momentteihin

ehdotetaan lisäksi täsmennyksiä, jotta itse pykälästä nykyistä selvemmin ilmenisi rangaistavat tekotavat, tekopaikat ja teon kohteet. Nykyisin nämä seikat ilmenevät ainoastaan järjestyslain perusteluista. Ehdotetuilla täsmennyksillä ei siten tavoitella asiallisia muutoksia järjestyslain voimassa olevaan 18 §:ään.

1 mom. Momentissa säänneltäisiin järjestyslain 10 §:n vastaisesta hallussapidosta. Pykälään ehdotetaan selvytyden vuoksi lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että hallussapito olisi rangaistavaa vain yleisellä paikalla. Samasta syystä säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös nimenomainen maininta siitä, että rangaistavaa olisi myös ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavan esineen hallussapito.

2 mom. Momentin mukaan järjestyslain 11 §:n vastainen menettely olisi rangaistavaa. Rangaistussäännöksestä ilmenisi järjestyslain nykyistä 18 §:ää täsmällisemmin rangaistavaksi tarkoitettu teko. Ehdotuksen mukaan toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18-vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen asean tai harppunan.

Koska ehdotettu pykälä asiallisesti vastaa äskettäin voimaan tulleen järjestyslain 18 §:ää, tässä viitataan järjestyslain 18 §:n sekä myös 10 ja 11 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 40-42 ja 45 sekä yleisperustelujen s. 21-23).

6 § *Rikesakko*

Pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös mahdollisuudesta rikesakon käyttöön vähäisissä 6 §:n rikoksissa. Ehdotuksen tarkoituksena on, että rikesakkoa voitaisiin edelleen käyttää siinä laajuudessa kuin järjestyslain nykyisessä 19 §:ssä säädetään. Tältä osin viitataan järjestyslain 19 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 26 ja 45). Ehdotetussa pykälässä viitattaisiin rikoslain 2 a luvun 9 §:ään, jota ehdotetaan samassa tarkoituksessa muutettavaksi.

1.2. Ampuma-aselaki

Ampuma-aselain ampuma-aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan pääosin siirrettäväksi rikoslain aserikoksia koskevaan lukuun. Tämän vuoksi ampuma-aselain 101 § kumottaisiin. Lain 102 -104 §:ä ehdotetaan muutettavaksi.

102 § *Ampuma-aserikokset*

Nykyisten törkeää ampuma-aserikosta koskevien säännösten sijaan pykälään otettaisiin viittaukset rikoslain uuden 41 luvun 1-3 §:n ampuma-aserikosta, törkeää ampuma-aserikosta ja lievää ampuma-aserikosta koskeviin rangaistussäännöksiin. Samoin viitattaisiin rikoslain 44 luvun 12 §:n varomatonta käsittelyä koskeviin säännöksiin.

103 § *Ampuma-aserikkomus*

Ampuma-aselain 103 §:ää muutettaisiin siten, että ampuma-aserikkomuksena olisivat rangaistavia vain nykyisessä 2 momentissa tarkoitettut rikkomukset. Pykälä vastaisi asiallisesti nykyistä 2 momenttia. Pykälän 1 momentin säännökset siirrettäisiin rikoslain aserikoksia koskevaan lukuun

rangaistavaksi lievänä ampuma-aserikoksena. Muutoksen vaatimat tekniset korjaukset ehdotetaan tehtäväksi pykälän johtolauseeseen ja viimeiseen kappaleeseen.

104 § *Menettämisseuraamus*

Rikoslain 10 luvun uudet menettämisseuraamusta koskevat säännökset tekevät pykälän pääosin tarpeettomaksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaukset rikoslain mainittuihin säännöksiin. (ks. HE 80/2000 vp etenkin 4 §:n perustelut s. 26).

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan kuitenkin edelleen säädettäväksi käytännössä tarpeelliseksi osoittautuneesta mahdollisuudesta jättää menettämisseuraamusta koskeva vaatimus esittämättä, jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton. Tältä osin viitataan ampuma-aselain perusteluihin (ks. HE 183/1997 vp s. 135). Kohtuullistamissäännös täydentää erityisäännöksenä oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997) annetun lain 8 b :ssä säänneltyä syyttäjän oikeutta jättää menettämisaatimus esittämättä. Ehdotettua säännöstä on vakiintuneen käytännön mukaan soveltanut myös poliisi. Tuomioistuimen oikeudesta kohtuullistaa menettämisseuraamus säädetään rikoslain 10 luvun 10 §:ssä.

1.3. Järjestyslaki

Järjestyslain 17 ja 18 §:ssä säännelty kiellettyjä esineitä ja aineita koskevat rikokset siirrettäisiin esityksen mukaan rikoslain uuteen aserikoksia koskevan 41 luvun 4 – 6 §:ään . Järjestyslain 17 §:ään otettaisiin viittaussäännökset mainittuihin rikoslain pykäliin. Järjestyslain 18 § ehdotetaan kumottavaksi. Kiellettyjä esineitä ja aineita koskevat säännökset jäisivät edelleen järjestyslain 3 lukuun. Lisäksi järjestyslain 19 §:ään sekä 21 §:ään tehtäisiin tarvittavat vähäiset muutokset.

17 § *Muut rangaistussäännökset*

Pykälään otettaisiin viittaussäännökset järjestyslain 17 ja 18 §:stä rikoslain 41 luvun 4-6 §:ään siirrettäviin rangaistussäännöksiin. Näitä olisivat vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen, vaarallisen esineen hallussapito ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito.

19 § *Rikesakko*

Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus 18 §:ssä säädettyyn rikokseen, josta ehdotetaan säädettäväksi rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa. Vastaavasta rikesakon käyttömahdollisuudesta ehdotetaan myös säädettäväksi rikoslain mainitussa luvussa.

21 § *Hävittäminen ja pois ottaminen*

Koska pykälässä ei ole menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä, ehdotetaan otsikossa mainittu menettämisseuraamus ja 1 momentin viittaus rikoslain 10 lukuun poistettavaksi. Viittausta

rikoslain 10 lukuun on pidettävä suositeltavana vain silloin, kun säännellään rikoslain 10 lukua koskevista poikkeuksista.

1. 4. Pakkokeinolaki

4 luku. Takavarikko

10 a § Takavarikoidun esineen hävittäminen

Pakkokeinolain takavarikkoa koskevaan 4 lukuun ehdotetaan uusia säännöksiä takavarikoidun esineen hävittämisestä. Arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammukset voitaisiin todistettavasti hävittää, jos on ilmeistä, että tuomioistuimen tuomitsisi ne valtiolle menetetyiksi.

Ampuma-aseasetuksen 63 §:n mukaisesta hävittämisestä on mahdollista päättää vasta sen jälkeen, kun hävitettävät esineet on tuomittu valtiolle menetetyiksi ja ne ovat siirtyneet valtion omistukseen. Kustannusten säästämiseksi ehdotetaan, että hävittämispäätös voitaisiin tehdä jo sen jälkeen, kun hävitettävät esineet on takavarikoitu. Käytännöllisistä syistä ehdotetaan myös, että hävittämispäätöksen voisi tehdä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Siitä, että hävittämismahdollisuus koskisi vain arvoltaan vähäisiä esineitä, säädeltäisiin nykyistä yksiselitteisemmin.

Koska hävitettäväksi tulisivat vain esineet, jotka on takavarikoitu epäillyn rikoksen johdosta ja jotka tuomioistuimen ilmeisesti tuomitsisi valtiolle menetetyiksi ja jotka olisivat arvoltaan vähäisiä, ei menettelyllä puututtaisi perustuslaissa säädettyyn omistuksensuojaan sillä tavoin, että lakiehdotus olisi käsiteltävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Vastaavasta hävittämismahdollisuudesta on jo säädetty järjestyslaissa niin sanottujen vaarallisten sekä toisen vahingoittamiseen soveltuvien arvoltaan vähäisten esineiden ja aineiden osalta.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimmin pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Pakkokeinolain 10 a §:n mukaiseen hävittämiseen voidaan ryhtyä siinäkin tapauksessa, että takavarikointipäätös olisi tehty ennen uuden lain voimaan tuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 §, sellaisena kuin se on laissa 613/2003, ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 832/2003, sekä

lisätään lailla 827/1970 kumotun 41 luvun tilalle uusi 41 luku, seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §.

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2-6 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat

- 1) jalankulkijoita,
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa,
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia,
- 4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla taikka
- 5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määräajassa esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidosta.

Edellä 2-5 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიკoksen tai vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

4 1 luku

Aserikoksista

1 §

Ampuma-aserikos

Joka ampuma-aselain (1/1998) vastaisesti

1) siirtää tai tuo Suomeen, siirtää Suomesta, kaupallisessa tarkoituksessa vie, kauttakuljettaa tai valmistaa taikka pitää kaupan, hankkii, pitää hallussaan tai luovuttaa ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia,

2) kaupallisessa tarkoituksessa korjaa tai muuntaa ampuma-aseen tai aseiden osan, pitää ampumarataa taikka kouluttaa ampuma-aseiden käyttöön,

3) lainaa ampuma-aseen tai aseiden osan sille, jolla ei ole oikeutta sen hallussapitoon,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö ase-elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö ampuma-aselain 110 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tarkastuttaa myyntiä varten valmistetut, korjatut, Suomeen siirretyt tai tuodut ampuma-aseet tai patruunat taikka

6) laiminlyö ampuma-aselain 112 a §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty ase osaksi poliisilaitokselle,

on tuomittava *ampuma-aserikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ampuma-aserikoksena ei pidetä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ampuma-aseen, ase osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoa, jos tällaisen esineen hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa esineestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun.

2 §.

Törkeä ampuma-aserikos.

Jos ampuma-aserikoksessa

1) rikoksen kohteena on erityisen vaarallinen ampuma-ase taikka suuri määrä ampuma-aseita tai ase osia,

2) rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä taikka

3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä,

rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä ampuma-aserikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §.

Lievä ampuma-aserikos.

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä ampuma-aserikoksesta* sakkoon.

4 §.

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

Joka järjestyslain (612/2003) 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Vaarallisen esineen hallussapito

Joka järjestyslain 9 §:n vastaisesti pitää hallussaan vaarallista esinettä, on tuomittava *vaarallisen esineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

6 §.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito

Joka järjestyslain 10 §:n vastaisesti pitää yleisellä paikalla hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavaa esinettä on tuomittava *toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18-vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen asean tai harppuunan.

7 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitettusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään 2 a luvun 9 §:n 5 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

2.

Laki ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 101 §, sellaisena kuin se on laissa 804/2003, sekä

muutetaan 102 - 104 §, sellaisena kuin ensiksi mainittu on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, seuraavasti:

102 §

Ampuma-aserikokset

Rangaistus ampuma-aserikoksesta, törkeästä ampuma-aserikoksesta ja lievästä ampuma-aserikoksesta säädetään rikoslain 41 luvun 1-3 §:ssä sekä rangaistus varomattomasta käsittelystä rikoslain 44 luvun 12 §:ssä.

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti

- 1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
- 2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,
- 3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa,
- 4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,
- 5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa, 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,
- 6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseosien hankkimisesta tai esittää aseosia poliisille,
- 7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa annettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,
- 8) säilyttää ampuma-asetta tai aseosia taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,
- 9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseosa poliisille,
- 10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka

11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset,

on tuomittava *ampuma-aserikkomuksesta* sakkoon.

104 §

Menettämisseuraamus

Rikoksentekovälineen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, voidaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus jättää esittämättä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki järjestyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 kesäkuuta 2003 annetun järjestyslain (612/2003) 18 §, sekä

muutetaan 17, 19 ja 21 §, seuraavasti:

17 §

Muut rangaistussäännökset

Rangaistus vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta, vaarallisen esineen hallussapidosta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään rikoslain 41 luvun 4-6 §:ssä.

19 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena 16 §:ssä tarkoitettu järjestysrikkomuksesta säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 4 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Hävittäminen ja pois ottaminen

Poliisi voi ottaa pois 9 tai 10 §:ssä tarkoitetun esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitetun aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9 tai 10 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystössä kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki pakkokeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 4 lukuun uusi 10 a §, seuraavasti:

4 luku.

Takavarikko

10 a §

Takavarikoidun esineen hävittäminen

Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää ampuma-aselaissa (1/1998) tarkoitetut arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammukset, jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi ne valtiolle menetetyiksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 20 .

Tasavallan Presidentti

Oikeusministeri

Liite

Rinnakkaistekstit

1.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 §, sellaisena kuin se on laissa 613/2003, ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 832/2003, sekä

lisätään lailla 827/1970 kumotun 41 luvun tilalle uusi 41 luku, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §.

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2-5 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat

1) jalankulkijoita,

2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa,

3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen

käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia,

4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla taikka

5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tositteen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta *sekä vähäisestä toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta.*

Edellä 2-4 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §.

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2-6 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat

1) jalankulkijoita,

2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa,

3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia,

4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla taikka

5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tositteen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetyistä järjestyksellisyys rikkomuksista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetyistä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidosta.

Edellä 2-5 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdeterikoksen tai *järjestyslain (612/2003) 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun* vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

Ehdotus

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdeterikoksen tai vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

4 1 luku (uusi)

Aserikoksista

Voimassa oleva laki

(ehd. 1 §) ks. ampuma-aselain 101 §, joka kumotaan

Ehdotus

1 §

Ampuma-aserikos

Joka *ampuma-aselain (1/1998)* vastaisesti

- 1) siirtää tai tuo Suomeen, siirtää Suomesta, kaupallisessa tarkoituksessa vie, kauttakuljettaa tai valmistaa taikka pitää kaupan, hankkii, pitää hallussaan tai luovuttaa ampuma-aseen, aseosan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia,
- 2) kaupallisessa tarkoituksessa korjaa tai muuntaa ampuma-aseen tai aseosan, pitää ampumarataa taikka kouluttaa ampuma-aseiden käyttöön,
- 3) lainaa ampuma-aseen tai aseosan sille, jolla ei ole oikeutta sen hallussapitoon,
- 4) kokonaan tai osittain laiminlyö ase-elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,
- 5) laiminlyö ampuma-aselain 110 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tarkastuttaa myyntiä varten valmistetut, korjatut, Suomeen siirretyt tai tuodut ampuma-aseet tai patruunat taikka
- 6) laiminlyö ampuma-aselain 112 a §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseosa poliisilaitokselle,

on tuomittava *ampuma-aserikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ampuma-aserikoksena ei pidetä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ampuma-aseen, aseosien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoa, jos tällaisen esineen hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa esineestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun.

Voimassa oleva laki

(ehd 2 §) ks. ampuma-aselain 102 §, joka korvataan viittaussäännöksellä

Ehdotus

2 §.

Törkeä ampuma-aserikos.

Jos ampuma-aserikoksessa

- 1) rikoksen kohteena on erityisen vaarallinen ampuma-ase taikka suuri määrä ampuma-aseita tai aseosia,
- 2) rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä taikka
- 3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä,

rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä ampuma-aserikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Voimassa oleva laki

(ehd 3 §) ks. ampuma-aselain 103 §:n 1 momentti, jonka ehdotus korvaa

Ehdotus

3 §.

Lievä ampuma-aserikos.

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä ampuma-aserikoksesta* sakkoon.

Voimassa oleva laki

(ehd. 4 §) ks. järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momentti. Pykälä korvataan viittaussäännöksellä

Ehdotus

4 §.

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

Joka *järjestyslain* (612/2003) 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Voimassa oleva laki

(ehd. 5 §) ks. järjestyslain 17 §:n 3 momentti. Pykälä korvataan viittaussäännöksellä

Ehdotus

5 §

Vaarallisen esineen hallussapito

Joka järjestyslain 9 §:n vastaisesti pitää hallussaan vaarallista esinettä, on tuomittava *vaarallisen esineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Voimassa oleva laki

(ehd. 6 §) ks. järjestyslain 18 §, joka kumotaan

Ehdotus

6 §.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito

Joka *järjestyslain* 10 §:n vastaisesti pitää yleisellä paikalla hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi

muistuttavaa esinettä on tuomittava *toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18-vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen asean tai harppuunan.

Voimassa oleva laki

(ehd. 7 §) ks. järjestyslain 19 §, jota muutetaan

Ehdotus

7 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen *soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta* säädetään *tämän lain 2 a luvun 9 §:n 5 momentissa ja 6 momentin nojalla* annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 101 §, sellaisena kuin se on laissa 804/2003, sekä

muutetaan 102 - 104 §, sellaisena kuin ensiksi mainittu on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

101 § kumotaan, ks. vastaava RL 41 luvun 1 §

102 § muutetaan, ks. Vastaava RL 41 luvun 2 §

Ehdotus

102 §

Ampuma-aserikokset

Rangaistus ampuma-aserikoksesta, törkeästä ampuma-aserikoksesta ja lievästä ampuma-aserikoksesta säädetään rikoslain 41 luvun 1-3 §:ssä sekä rangaistus varomattomasta käsittelystä rikoslain 44 luvun 12 §:ssä.

Voimassa oleva laki

103 §

Ampuma-aserikkomus

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *ampuma-aserikkomuksesta* sakkoon.

Ampuma-aserikkomuksesta on tuomittava myös se, joka tämän lain vastaisesti tahallaan

- 1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
- 2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,
- 3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa,
- 4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,
- 5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa, 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,
- 6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseiden osien hankkimisesta tai esittää aseiden osia poliisille,
- 7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa annettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,
- 8) säilyttää ampuma-asetta tai aseiden osia taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,
- 9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisille,
- 10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka

11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset.

(1 momentin korvaa RL 41 luvun 3 §)

Ehdotus

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti

- 1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
- 2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,
- 3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa,
- 4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,
- 5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa, 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,
- 6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseiden osien hankkimisesta tai esittää aseiden osa poliisille,
- 7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa annettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,
- 8) säilyttää ampuma-asetta tai aseiden osaa taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,
- 9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisille,
- 10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka
- 11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset,

on tuomittava ampuma-aserikkomuksesta sakkoon.

Voimassa oleva laki

104 §

Menettämisseuraamus

Joka on syyllistynyt ampuma-aserikokseen, törkeään ampuma-aserikokseen tai ampuma-aserikkomukseen, on tuomittava menettämään valtiolle esine, jonka osalta hän on rikkonut tämän lain säännöksiä, taikka sen arvo. Jos ampuma-ase tuomitaan menetetyksi, myös kyseisen aseeseen osat ja aseessa käytettäviksi soveltuvat patruunat ja ammuksiset on tuomittava menetetyiksi.

Menetetyksi ei saa tuomita esinettä, joka kokonaan tai osaksi kuuluu muulle kuin rikoksentekijälle, muulle kuin rikokseen osalliselle tai muulle kuin sille, jonka puolesta tai suostumuksin rikos on tehty. Esine voidaan kuitenkin tuomita menetetyksi siltä, jolle se on rikoksen jälkeen siirretty, jos hän esineen vastaanottaessaan tiesi rikoksesta.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, se voidaan jättää tuomitsematta tai menettämisseuraamusta koskeva vaatimus esittämättä. Menettämisseuraamuksen sijasta voidaan omistajan suostumuksella määrätä ampuma-ase tehtäväksi pysyvästi ampumakelvottomaksi ja aseeseen osa pysyvästi toimintakelvottomaksi.

Ehdotus

104 §

Menettämisseuraamus

Rikoksentekovälineen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, voidaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus jättää esittämättä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki järjestyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 kesäkuuta 2003 annetun järjestyslain (612/2003) 18 §, sekä

muutetaan 17, 19 ja 21 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

Joka *tahallaan* 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Joka *tahallaan* 9 §:n vastaisesti pitää hallussaan vaarallista esinettä, on tuomittava 1 momentissa mainitusta teosta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

(1 ja 2 momentin korvaa RL 41 luvun 4 §)

(3 momentin korvaa RL 41 luvun 5 §)

Ehdotus

17 §

Muut rangaistussäännökset

Rangaistus vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta, vaarallisen esineen hallussapidosta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään rikoslain 41 luvun 4-6 §:ssä.

Voimassa oleva laki

18 §.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkominen

Joka *tahallaan* 10 §:n vastaisesti pitää hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka *tahallaan* 11 §:n vastaisesti luovuttaa *toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen* on tuomittava *toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Ehdotus

(kumotaan ks. RL 41 luvun 6 §)

Voimassa oleva laki

19 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena 16 §:ssä tarkoitetusta *järjestysrikkomuksesta ja vähäisestä* 18 §:ssä tarkoitetusta *toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta* säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 4 momentissa ja 5momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

(muutetaan ks. RL 41 luvun 6 §)

Voimassa oleva laki

21 §

Menettämisseuraamus, hävittäminen ja pois ottaminen

Rikoksentekevälineen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Poliisi voi ottaa pois 9 tai 10 §:ssä tarkoitetun esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitetun aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9 tai 10 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystään kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen.

(1 momentti poistetaan tarpeettomana ja otsikko muutetaan)

Ehdotus

21 §

Hävittäminen ja pois ottaminen

Poliisi voi ottaa pois 9 tai 10 §:ssä tarkoitetun esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitetun aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9

tai 10 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystään kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen.